

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА
ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА
У ОПШТИНИ АЛЕКСАНДРОВАЦ
У ПЕРИОДУ 2010-2014. ГОДИНА**

**ОПШТИНА АЛЕКСАНДРОВАЦ,
ДЕЦЕМБАР 2009.**

УВОД

Уводна реч председника општине Александровац

Предлог Локалног плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица(ИРЛ) у општини Александровац 2010-2014,настао је као резултат учешћа у Пројекту Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица.

Локални акциони план унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица(ИРЛ) дефинисао је промене значајне за живот лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању,због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије.Те промене и решења намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у предвиђеном временском периоду.Ово су решења у складу са потребама избеглица и ИРЛ и могућностима наше локалне заједнице.

Све активности дефинисане овим планом засноване су на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана.

Председник општине
Мр Југослав Стајковац

Шта је локални план акције за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

У овом документу под процесом локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹ и интерно расељених лица² (ИРЛ)подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници и планирању и примени плана.Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа,под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању,због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије,укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије,али и даље имају нерешене егзистенционалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица(ИРЛ)у општини Александровац,настао је као резултат учешћа у Пројекту Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица.Општи циљ Пројекта је проналажење решења на нивоу државе да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и ИРЛ.Пројекат финансира Европска унија,а спроводи Међународна организација за миграције(International for Migration-ИОМ).Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица:Комесаријат за избеглице Републике Србије(КИРС),Министарство за Косово и Метохију(МинКиМ)и Министарство рада и социјалне политике(МРСП),као и друга надлежна министарства,општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица .

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област .Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице(1951),избеглица је особа која је из основног страха да ће бити прогоњена због своје расе,националне припадности ,припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења,напустила своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати.Појам избеглице је протоколом из 1967.год.проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.(<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² Интерно расељене особе су оне које су биле присиљене да напусте своје домове,али су остале у границама своје државе.Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити:рат,насиље,угрожавање људских права,политички прогон или природне катастрофе (земљотрес,поплава и сл).Зато што се налазе у границама своје земље,могућности њихове међународне заштите су ограничене.Иако их ,за разлику од избеглица,не штити Специјална конвенција УН,и даље их штите национални закони,међународно хуманитарно право и међународни акти у области људских права.(<http://www.articleword.org/indeh.php/Displaced person>)

Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 5 година, са детаљном разрадом активности за 2009 и 2010 годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини Александровац, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

*Локални –спроведен у локалној заједници и уважава локалне специфичности;

*Партиципован-укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним у локалној заједници;

*Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих и интерно расељених ;

*Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;

*Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;

*Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица у општини Александровац, коришћени су следећи извори: резултати спроведене анкете и интервјуа са потенцијалним корисницима/цама и састанка са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Повереника за избеглице. Процес израде плана спроведен је у периоду новембар-децембар 2009. год.

Одлука ³Скупштине општине Александровац о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих интерно расељених лица

Захвалност учесницима /цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини Александровац, формиран је Савет за управљање миграцијама и трајна решења ког су чинили представници/це: локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и Повереника за избеглице; институције система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и интерно расељених, невладиних организација које делују у локалној заједници и Комесаријата за избеглице Републике Србије.

Улога Савета за управљање миграцијама и трајна решења била је да:

*Унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке организоване од стране Комесаријата за избеглице Републике Србије.

*Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним ;

*Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;

*Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;

*Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;

*Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;

*Ради на писању завршног документа;

*Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини Општине на усвајање.

Чланови/ице Савета за управљање миграцијама и трајна решења су:

1. Момчило Митровић заменик председника општине,
2. Смиља Марковић повереник за избеглице,
3. Братислав Дуњић директор Центра за социјални рад,
4. Витомир Самарцић представник Националне службе за запошљавање,
5. Синиша Младеновић директор ЈП Дирекције за урбанизам и изградњу општине Александровац.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника/ца који су повремено учествовали у консултативном процесу. У различитим фазама рада, стручну подршку процесу локалног акционог планирања и израде финалног документа пружио је Комесаријат за избеглице Републике Србије.

³Ова одлука се у документ уноси након усвајања ЛПА на седници Скупштине

РЕЗИМЕ

Локални акциони план за унапређење положаја избеглица и интерно расељених лица у општини Александровац је докуменат којим су планиране акције које ће се спроводити у предвиђеном временском оквиру у циљу побољшања услова живота и бржу интеграцију избеглих и интерно расељених лица у локалну заједницу.

План је заснован на анализи проблема и процени потреба за избегла и расељена лица који се тренутно налазе на евиденцији за територију општине Александровац.Интерно расељених лица има 112 а избеглих 20.

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица је:Побошани услови за живот кроз програме решавања стамбеног статуса,побољшана могућност за запошљавање радно способних избеглих и интерно расељених лица путем одрживих програма Националне службе за запошљавање у локалној заједници.

Специфични циљеви овог плана су:

СЦ1)У периоду од 2010 до краја 2011 трајно решити стамбено питање за 5 породица избеглих и интерно расељених лица откупом 5 одговарајућих сеоских домаћинства.

*У току 2010 год-најмање 2 сеоска домаћинства за 2 породице

*У току 2011 год –најмање 3 сеоска домаћинства за 3 породице

СЦ2)У периоду од 2011 до 2014 стамбено збринуте 12 избеглих и расељених породица и 3 социјално угржене породице локалног становништва изградњом стамбене јединице за социјално становање са 15 одговарајућих станова.

*У току 2011-2014 –изградити стамбену јединицу са најмање 15 станова.

СЦ3).У периоду од 2011-2014 побољшати могућност за запошљавање радно способних избеглих и расељених лица у локалној заједници за најмање 10 радно способних избеглих и интерно расељених лица путем одрживих програма Националне службе за запошљавање у Александровцу.

Поглавље 1.

Основни подаци о општини Александровац

Александровац заузима површину 376,7 км² налази се у централном делу Србије.

Општина Александровац је смештена у котлини између планина Јастребац,Копаник,Гоч,Жељин а граничи се са суседним општинама Крушевац,Брус,Рашка,Врњачка Бања и Трстеник.Налази се на 230 км југоисточно од Београда,на 44 км од Копаника и Врњачке Бање,на 120 км од Ниша,130км од Крагујевца и 350 км од Новог Сада.

На територији општине Александровац нема железничких путних праваца и већих речних токова.Кроз Александровац пролазе регионални путни правци:R-119 Крушевац-Јошањичка Бања према општинама Рашка и Нови Пазар,R-118 Стопања-Брус према Копанику и R-222 Крушевац-Брус-Александровац-Гоч према Жељину и Врњачкој Бањи.

Према званичним подацима Републичког завода за статистику попис из 2002.године на територији општине Александровац живи 29389 становника .Од овог броја у градском подручју живи 6488 становника а на сеоском подручју живи 22544 становника распоређени у 54 насељена места и то:

Ред.б.	Назив насељеног места	Број становника (попис 2002)	Број домаћинства (попис 2002)
1	Александровац	6488	2208
2	Бзенице	418	132
3	Боботе	359	111
4	Ботурић	263	78
5	Братићи	112	39
6.	Велика Врбница	470	116
7.	Веља Глава	187	52
8.	Венчац	440	119
9.	Витково	490	151
10.	Вражогрнци	295	100
11	Враншница	75	24
12	Врбница	532	156
13	Гаревина	416	125
14	Горње Злегиње	457	137
15	Горње Ратаје	768	219
16	Горњи Вратари	199	57
17	Горњи Ступањ	676	212
18	Грчак	145	45

19	Дашница	688	188
20	Доброљубци	365	119
21	Доње Злегиње	294	97
22	Доње Ратаје	925	240
23	Доњи Вратари	295	76
24	Доњи Ступањ	1064	293
25.	Дренча	256	75
26	Јелакци	440	137
27	Кожетин	916	297
28	Козница	148	48
29	Латковац	475	139
30	Лаћислед	815	221
31	Лесеновци	193	54
32	Лесковица	290	76
33	Љубинци	319	95
34	Мрмош	810	230
35	Новаци	399	121
36	Пањевац	284	100
37	Парчин	265	70
38	Плеш	409	115
39	Плоча	399	120
40	Поповци	92	31
41	Пуховац	484	135
42	Ракља	651	214
43	Ржаница	320	89
44	Рогавчина	214	78
45	Рокци	211	81
46	Руденице	164	58
47	Стањево	1251	372
48	Старци	53	14
49	Стрменица	194	72
50	Субал	615	173
51	Суботица	716	206
52	Тржац	240	69
53	Трнавци	498	159
54	Тулеш	495	134
55	Шљивово	380	114

Општина има својство правног лица и представља је председник општине.

Седиште општине је у Александровцу,улица Јаше Петровића бр.26.

Органи општине су:Скупштина општине,Председник општине,Општинско веће,Општинска управа.

Скупштина општине је највиши орган општине и чине је 59 одборника.Радам скупштине руководи председник скупштине општине који се бира из реда одборника.

Председник општине представља и заступа општину и обавља извршну функцију у општини,има заменика који га замењује у случају одсутности.

Општинско веће обавља извршну функцију у општини,предлаже акта која доноси скупштина и другостепени је орган у решавању по жалбама на одлуке општинске управе и Јавних предузећа и установа чији је оснивач општина Александровац.

Општинска управа извршава законе и одлуке скупштине општине,припрема предлоге одлука,решава о правима и обавезама грађана,пружа стручну помоћ грађанима и правним лицима у остваривању права.

У оквиру општинске управе образован је општински услужни сервис.

Табела 1:Етничка структура становништва општине Александровац по подацима пописа 2002.

Укупно	Срби	Црногорци	Југословени	Бугари	Македонци	Муслимани	Роми	Словенци	Хрвати	Остали	Непознати
29389	29032	40	31	5	11	7	47	6	16	89	124

Табела 2:Старосна и полна структура становништва општине Александр. по попису 2002.год.

Пол	Укуп.	До 4 г	Од 5-9	Од 10-14	Од 15-19	Од 20-24	Од 25-29	Од 30-34	Од 35-39	Од 40-44	Од 45-49	Од 50-54	Од 55-59	Од 60-64	Од 65-69	Од 70-74	Неп.
Свега	29389	1330	1484	1665	1706	1833	1888	1872	1753	2031	2260	2165	1482	1799	2099	3804	127
М	14619	644	734	853	878	924	1008	987	898	1057	1224	1119	758	889	946	1655	45
Ж	14770	686	750	812	828	909	880	885	855	974	1036	1046	274	910	1153	2242	82

Табела 3:Образовна структура становништва општине Александровац према полу и школској спреми старости 15 год и више по попису из 2002.год.

Пол	Укупно	Без ШС	Од 1-3	Од 4-7	Основно образовање	Средње образовање	Више образовање	Високо образовање	непознат
Свега	24910	4027	1099	5917	6424	7254	734	654	439
М	12388	543	367	3070	3447	4078	395	422	246
Ж	12522	3484	732	2847	2977	3176	339	232	193

Привредну структуру у општини Александровац у ранијем периоду су представљала друштвена предузећа: ВиноЖупа, Арматуре, Дискос, Јединство, Жупљанка, Бемикс, Вентил, Графос, Развитац, Техногума, Услуга, Жељин, Металац Новаци, УП Козник, ТП Слога и земљорадничке задруге: Пољопромет Александровац, Суботица, Будућност Плеш, Горњи Ступањ и Ратаје. Сва предузећа и задруге су до 1990. године пословала претежно сопственим средствима. Од 1990. године наступа период стагнације.

Од 2000-те до данас приватизована су сва друштвена предузећа осим ДП Арматура која је у току. Од приватизованих фирми ,значајну привредну делатност обављају сада А.Д.Вино Жупа, А.Д.Жупљанка, А.Д.Металац Новаци, А.Д.Развитац. Земљорадничка задруга Г.Ступањ је као правни субјекат престала да постоји у поступку стечаја а остале 4 земљорадничке задруге скоро да не обављају никакву привредну активност. Остала приватизована предузећа не показују значајнију привредну активност.

После 2000-те године ,уочен је тренд оснивања малих и средњих предузећа у мањем обиму и растући тренд у сектору приватног предузетништва. У структури предузетника доминирају Трговинске, угоститељске и занатске радње.

Преглед броја запослених по субјектима на територији општине Александровац

ПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТ	БРОЈ СУБЈЕКТА	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ
Предузетници	664	Око 3.320
Привредна друштва укупно:	30	170
Мала(до 50 радника)	28	427
Средња(од 50-250 радника)	3	286
Велика(Преко 250 радника)	2	987
Задруге	5	94
Установе чији је оснивач општина	9	123
Јавна предузећа чији је оснивач општина	2	155
Општинска управа	1	81
Запослени у државним органима	15	724
Установе основног образовања	2	306
-Средња школа	1	81
-Центар за социјални рад	1	9
-Дом здравља Александровац	1	167
-Запослени у осталим државним органима	10	161
Пословне јединице	24	284
Укупно запослених	750	6.481

Лица која траже запослење на дан 01.12.2008 године према степену стручне спреме

Укупно		НК		Курс		КВ		Средња		Виша		Висока	
Свега	Ж	Свега	Ж	Свега	Ж	Свега	Ж	Свега	Ж	Свега	Ж	Свега	Ж
2125	1136	671	348	60	37	573	252	731	450	112	68	51	22

Општина Александровац у складу са Националном Стратегијом у политици запошљавања ће у сарадњи са Националном службом запошљавања, и активно подржавати спровођење мера које подстичу нова запошљавања пре свега незапослених са високим и вишим образовањем, лица која су у посебно тешком материјалном положају, особа са инвалидитетом кроз активности на едуковању за оснивање и вођење сопственог бизниса и samozапошљавање, и реализацију програма samozапошљавања преко Националне службе запошљавања.

ПОГЛАВЉЕ 2.

Подаци о избеглим-прогнаним и интерно расељеним лицима у општини Александровац

Повереништво за избеглице у општини Александровац представља Повереник који је у сталном радном односу у Општинској управи. Повереништво постоји и ради од 1992. Од тада до данас на то место су распоређивана три лица. Садашњи Повереник овај посао обавља од фебруара 2000-те године.

На територији општине Александровац по попису из 1996 године боравило је 813 избегли-прогнани, 2001 године са статусом избеглог-прогнаног лица боравило је 187 лица од тога 85 лица смештени у Колективном центру «Црвени Крст» у Митровом Пољу а 102 лица у приватном смештају. Исте године регистровано је 301 ИРЛ са Косова и Метохије смештени у приватном смештају. У Колективном центру «Црвени Крст» у Митровом Пољу децембра 2003 године боравило је 11 избегла-прогнана лица а 2004 године овај Колективни центар је угашен расељавањем у друге колективне центре на територији Републике Србије.

Тренутно по евиденцији Повереника на територији општине Александровац борави 20 избегла-прогнана лица са потврђеним статусом и 112 ИРЛ са Косова и Метохије.

Међу расељеним лицима има: 8 самаца, 3 двочлане породице, 3 трочлане, 10 четворочлане, 6 петочлане, 1 деветочлана и 1 са 11 чланова.

Међу избеглим-прогнаним лицима има: 10 самаца, 2 двочлане и 1 шесточлана породица.

Старосна и полна структура ИРЛ на територији општине Александровац

До 18 год.		19-25		26-30		31-40		41-50		51-60		Преко 61	
М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
14	4	9	9	7	6	4	7	8	11	8	10	6	9
Укупно 18		Укупно 18		Укупно 13		Укупно 11		Укупно 19		Укупно 18		Укупно 15	

Старосна и полна структура избеглих-прогнаних лица на територији општине Александровац

До 18 год		19-25		26-30		31-40		41-50		51-60		Преко 61	
М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
	1	2	2	-	3	-	4	1	2	1	3	-	1
Укупно 1		Укупно 4		Укупно 3		Укупно 4		Укупно 3		Укупно 4		Укупно 1	

Из предходних података види се да постоји тенденција смањења броја избеглих и ИРЛ.

У општини Александровац тренутно бораве лица која нису могла да се снађу и оду у веће градове као што је учинила већина и зато је социјално-материјални положај породица које су остале да живе у Александровцу веома тежак. Већи број породица станује код станодаваца и имају редовно трошкове смештаја, што се тиче сталних новчаних примања већина прима надокнаду услед незапослености од националне службе за запошљавање, један део ове популације има примања по основу пензије, један део је без примања а има породица које остварују новчана средства преко Центра за социјалан рад (МОП, једнократне новчане помоћи).

ПОГЛАВЉЕ 3.

Анализа ситуације и закључци

Анализа радног окружења је обухватила четири врсте квалитативних анализа: Преглед документације о ширем радном окружењу, Анализу стања (SWOT), Анализу заинтересованих страна и Анализу проблема.

Преглед документације о радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докумената релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у општини Александровац.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

*Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002)

*Стратегија за смањење сиромаштва (2003)

*Национална стратегија одрживог развоја (2008)

*Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012

*Национална стратегија запошљавања 2005-2010

*Стратегија регионалног Развоја 2007-20012

*Стратегија развоја социјалне заштите

*Национални план акције за децу

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, али он још није усвојен.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица(2002)дефинише основне правце деловања-обезбеђивање услова за локалну интеграцију,што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.

Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Општина Стратешким планом локалног економског развоја као и Стратегија развоја социјалне заштите није се бавила питањима од значаја за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица из разлога што се доноси Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и ИРЛ који разрађује и специфично се бави интеграцијом ове популације у локалну заједницу.

Програми који су да сада реализовани или се реализују у општини Александровац.

*Швајцарска хуманитарна организација(SDR) помоћ у износу 360 Дм ИРЛ за надокнаду трошкова смештаја у приватном власништву по једној породици.

*Дански савет за избеглице Програм микро кредита за избегла-прогнана лица.

*Норвешки савет за избеглице Програм правне помоћи

*УНХЦР програм повратка избеглица у место пребивалишта.

*УНХЦР Помоћ при напуштању Колективног центра и куповини кућних апарата.

*ХЕЛП Програм помоћи у огревном дрвету.

*КИРС Програм помоћи у грађевинском материјалу.

Програми који су реализовани у некој мери су допринели смањењу броја избеглих лица на територији општине Александровац а повећали број интегрисаних лица на територији Републике Србије .

Анализа стања² у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз индентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице,као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу

	СНАГЕ	СЛАБОСТИ
У	*Подршка Општинске Управе(Председник општине,Општинско Веће,Начелник општинске Управе)	*Недостатак повезаности између база различитих институција
Н		*Нерешени имовинско правни односи у локалној заједници
У	*Стручност чланова радне групе у областима од значаја за циљну групу.	*Непостојањ локација предвиђених за изградњу
Т	*Заинтересованост и укључивање циљне групе у решавању проблема	*Није донет просторни план општине
Р		*Није донет план генералне регулације општине
А		*Недовољна информисаност шире локалне јавности о питањима избеглих и ИРЛ
Ш		*Нема наменског издавања средстава у буџету општине за финансирање питања избеглих и ИРЛ
Њ		*Висока стопа незапослености у локалној заједници
Е	*Позитиван став локалног становништва	

	МОГУЋНОСТИ	ПРЕПРЕКЕ
С		
П	*Активности и програми КИРС-а	*Неуређен информациони систем ГИС на нивоу републике
О	*Могућности приступа фондовима ЕУ	*Економска криза у земљи
Љ	*Постојање планова и програма и НСЗ	*Нерешена имовинска питања избеглица и ИРЛ у месту предходног пребивалишта.
А	*Постојање политичког консензуса за решавање проблема избеглица и ИРЛ на националном нивоу	
Ш		
Њ		
Е		

²SWOT анализа

Најважнији закључци ове анализе су:

- *У локалној заједници постоји политичка воља и подршка општинског руководства да подржи активности у циљу побољшања услова живота избеглих и интерно расељених лица.
- *Чланови радне групе поседују одређена знања и способности за планирање као и посвећеност у свом раду .
- *Укључивање интересне групе у решавању битних проблема за њих(регистровано удружење ИРЛ ,
- *Предвидети средства у буџету за решавање питања избеглих и ИРЛ,побољшати јавно информисање у циљу упознавања локалне заједнице а и шире јавности о питањима значајним за избегла и ИРЛ.
- *Законски оквири временски ограничили рок за доношење просторног плана и плана генералне регулације општине што ће нам олакшати процедуру око избора локације за евентуалну градњу.

*Најзначајније спољашње могућности које делују из ширег друштвеног окружења на питања избеглих и ИРЛ су.Постојање политичког консензуса на националном нивоу за унапређење положаја избеглица и ИРЛ,изражене активности КИРС-а,Могући приступи фондовима ЕУ.

Могућности које пружа НСЗ својим програмима за самозапошљавање ,преквалификација.

Као препрека која отежава брже решавање питања избеглица и ИРЛ су :Економска финансиска криза у земљи и нерешена имовинско 'правна питања избеглих и ИРЛ у предходном пребивалишту што је веома значајно у поступку трајног стамбеног збрињавања .

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и ИРЛ у општини Александровац,које су диференциране на крајње кориснике-це услуга(различите групе избеглих и ИРЛ)и кључне партнере у локалној самоуправи у развијању и спровођењу програма.

Крајњи корисници/це Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица су:

Избегла и интерно расељена лица у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање .На територији општине Александровац борави 112 ИРЛ са Косова и Метохије и 20 избеглих сви су смештени у приватном смештају осим 5 породице које за смештај користе друштвене просторије (Просторије основне школе у Доброљубцима једна породица,просторије ветеринарске станице у Лаћиследу две породице ,просторије бивше задруге у Д.Ступњу једна породица,просторије МЗ у Д.Ступњу једна породица).

Након спроведене анкете са циљном групом која је имала за циљ да утврди приоритетна питања која би била обухваћена Локалним планом акције константовано је да већина има потребу за станмбеним збрињавањем-најмање 20 породица.

Што се тиче стицања личног дохотка у локалној средини за ову популацију нема званичне евиденције осим евиденције СЗН за лица која примају новчана средства услед незапослености,ПИО фонд(за пензионере).Средства која

примају по овом основу су веома ниска и не могу да задовоље наметнуте потребе већина се додатно сналази(сива економија, физички радови

Породице избеглих и ИРЛ чији је члан/ови ,хронично болесна особа/е, или дете са сметњама у развоју –Укупно има 2 породице

Породице погинулих, киднапованих и несталих на Косову и Метохији –једна породица (самохрана мајка малолетног детета)

Самохране родитељи-Укупно 4 породице углавном самохране мајке.

Кључни партнери у локалној самоуправи су:

Општинска управа, која обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим и интерно расељеним лицима у локалној заједници.

Повереник за избеглице запослен у Општинској управи који врши и поверене послове пружа свеобухватну подршку избеглим и интерно расељеним лицима кроз различите програме .

Дирекција за урбанизам и изградњу у оквиру своје основне делатности, као и програмима и пројектима директно намењеним стамбеној изградњи за избегла и интерно расељена лица, омогућава решавање овог питања у локалној заједници.

Центар за социјални рад организује и спроводи различите услуге социјалне заштите у локалној заједници и пружа друге врсте законом предвиђене подршке избеглим и интерно расељеним у остваривању социјалних права.

Национална служба за запошљавање у Александровцу кроз своје програме samozapošljavanja и запошљавања решава питања запослења избеглих и ИРЛ.

Дом здравља у Александровцу пружа услуге из свог домена рада и сарађује са другим институцијама у програмима намењеним избеглим и интерно расељеним лицима.

Удружење грађана расељених лица са Косова и Метохије «Жупа « Александровац.

Међународне организације УНХЦР и његови партнери.

КИРС(Комесаријат за избеглице Републике Србије) чија се улога огледа у координацији различитих програма за избегла и интерно расељена лица, преко мреже повереника и кроз сарадњу са локалном самоуправом.

Министарство рада и социјалне политике које кроз систем социјалне заштите обезбеђује остваривање свих законом предвиђених права у овој области за интерно расељена лица и за избеглице.

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у општини:

Нерешено стамбено питање је проблем који прати ову популацију од момента када су напустили своје домове а тај период нимало није кратак већ 10 година за ИРЛ и 16 година за избеглице. Они који нису решили трајни смештај суочени су са проблемом плаћања закупа станова и осталих текућих обавеза из тих разлога најчешће су смештени у неадекватним условима.

Незапосленост и материјална несигурност .Немогућност запошљавања због високе стопе незапослености како на локалном тако и на републичком нивоу. Споро покретање привреде имајући у виду да већина друштвених предузећа која су приватизована не ради.

Повермени и привремене послове немогу да обезбеде стабилну материјалну сигурност.

Новчана накнада коју примају услед незапослености обезбеђује им минималну али не и довољну материјалну сигурност.

Отежано располагање сопственом имовином у земљама и /или местима порекла.

Општи закључци анализе

Избегли и интерно расељени су врло хетерогена група са разноврсним потребама. Иако постоји Удружење грађана расељених са К и М «Жупа» Александровац они нису у могућности да без додатне подршке и планског приступа у локалној заједници нађу одговарајућа решења за ову бројну групу.

Неопходно је да се издвоје приоритети на које ће овај локални план покушати да одговори, и да се подстиче сарадња самих корисничких група у процесу реализације Плана.

Озбиљност и обим проблема са којима се суочава популација избеглих и интерно расељених намеће плански и фазни приступ њиховом решавању. Ово се нарочито односи на проблеме становања који захтева значајне ресурсе.

-17-

Неопходно је планирати решавање ових проблема кроз потпуну усклађеност програмских и финансиских аспеката плана и уз систематско издвајање дела средстава из локалног буџета и планирање начина за прикупљање средстава кроз различите нове пројекте или привлачење већ постојећих и кредиторских пројеката.

Овај Локални план би требало да основне елементе социјалне интеграције избеглих и интерно расељених лица- становање, побољшање могућности за запошљавање.

У процесу израде Локалног плана неопходно је узети у обзир, с једне стране реално постојеће локалне ресурсе и чињеницу да су избегла и интерно расељена лица једна од бројних друштвено рањивих група а с друге стране, уважити оне њихове потребе и проблеме који су специфични резултат избеглиштва и расељеништва.

ПОГЛАВЉЕ 4

Приоритетне групе

Критеријуми за избор приоритетних група у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини Александровац су следећи:

- *Егзистенијална и стамбена угроженост циљне групе;
- *Бројност циљне групе погођене одређеним проблемима;
- *Хитност решавања проблема
- *Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- *Мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Приоритетне групе у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини Александровац су:

- *Избегли и интерно расељени у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање.
- *Посебно рањиве групе:
 - Самохрани родитељи;
 - Породице чији члан/чланови хронично болесна особа и /или дете са сметњама у развоју;
 - Вишечлане и вишегенерацијске породице;
 - Породице погинулих, киднапованих и нестаих на Косову и Метохији;

ПОГЛАВЉЕ 5

Општи и специфични циљеви

Општи циљ:

Побољшани услови за живот кроз програме решавања стамбеног статуса и побољшана могућност за запошљавање радно способних избеглих и интерно расељених лица путем одрживих програма Националне службе за запошљавање у локалној заједници.

Специфични циљеви овог плана су:

СЦ1) У периоду од 210 до краја 2011 трајно решити стамбено питање за 5 породица избеглих и интерно расељених лица откупом 5 одговарајућих сеоских домаћинства.

*У току 2010 год-најмање 2 сеоска домаћинства за 2 породице

*У току 2011 год-најмање 3 сеоска домаћинства за 3 породице

СЦ2) У периоду од 2011 до 2014 стамбено збринути 12 избеглих и расељених породица и 3 социјално угрожене породице локалног становништва изградњом стамбене јединице за социјално становање са 15 одговарајућих станова.

*У току 2011 до 2014 изградити стамбену јединицу са најмање 15 са одговарајућом квадратуром.

СЦ3) У периоду од 2011-2014 побољшати могућност за запошљавање за најмање 10 радно способних избеглих и интерно расељених лица преко програма Националне службе за запошљавање у Александровцу.

- У току 2011 запослити најмање 3 избегла и ИРЛ.
- У току 2012 запослити најмање 3 избегла и ИРЛ.
- У току 2013 запослити најмање 4 избегла и ИРЛ.

ПОГЛАВЉЕ 6.

Активности⁴ – задаци за реализацију ЛАП

⁴Активности су приказане кроз табеле локалног акционог плана

ПОГЛАВЉЕ 7.

Ресурси/буџет

Процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2010-2014.год бити укупно потребно око 721.500 ЕУР.С обзиром да су детаљни годишњи планови урађени за 2010 и 2011 год.утврђени су и прецизни трошкови примене Локалног плана у том периоду.У 2010 ће почети обухватна и интензивна примена Локалног плана ,тако да су потребна средства износу од 35.000 ЕУР од којих је 5.000 ЕУР-а планирано буџетом локалне самоуправе а од потенцијалних донатора:НИП,КИРС,Хуманитарна организација «Дивац» треба обезбедити 30.000 ЕУР.У 2010 потребно је обезбедити 14.000 ЕУР-а а у 2011 21.000.ЕУР-а.Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора:делом из буџета локалне самоуправе,делом из буџета потенцијалних донатора,односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана,као и других доступних извора.

ПОГЛАВЉЕ 8.

Аражмани за примену

Аражмани за примену ЛПА у општини Александровац обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење.У оквиру локалних структура,разликују се:

- 1)Структуре за управљање процесом примене ЛПА и
- 2)Структуре које су оперативне и примењују ЛПА

Структуру за управљање процесом примене ЛПА,након његовог усвајања,представљаће Радна група која је учествовала у његовој изради.Радна група ће ,као део свог будућег рада,направити План управљања применом Локалног плана.

Радна група ,као управљачка структура има следеће задатке;

- *У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана;
- *Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана,
- *Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;
- *Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана,
- *Управља процесом праћења(мониторинга)и оцењивања успешности(евалуације)Локалног плана;
- *Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције,организације и тимови формиран у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана.У складу са Локалним акционим планом,биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији.Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремити периодичне извештаје о раду.Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- *Реализација Локалног акционог плана;
- 28-
- *Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
 - *Редовно достављање извештаја координатору/ки Радне групе о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
 - *Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
 - *Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације,пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана.План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период,након 2011.год.припремаће Радна група уз активне консултације са оперативним структурама.По потреби ,Радна група ће формирати и одговарајуће радне тимове.Годишње планове ће усвајати Скупштина општине Александровац(или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења ,оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности(планом мониторинга и евалуација).

ПОГЛАВЉЕ 9. Праћење и оцена успешности

***Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације)**ЛПА ја да се систематичноприкупљају подаци ,прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛПА ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

***Временски оквир:**Мониторинг (као систематски процес прикупљања података)спроводи се континуирано и дугорочно за период 2010-2014.Евалуација (као анализа података и доношење оцене успешности)вршиће се периодично-једном годишње и подносиће се извештај Скупштини општине Александрац.Финална евалуација обавиће се на крају 2014.

***Предмет мониторинга и евалуације:**Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности-задатака и специфичних циљева.

*Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:

*Број нових-локалних мера/програма за избегла И ИРЛ;

*Обухват избеглих и ИРЛ новим услугама и мерама;

*Структура корисника/ца услуга и мера /програма;

*Ниво укључености различитих актера и пружање услуга избеглим и ИРЛ у локалној заједници;

*Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ;

*Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ(буџет локалне самоуправе,донаторска средства,други извори....),

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

***Методе и технике мониторинга и евалуације:**За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника,интервјуи са корисницима (упитницима, разговори, анкете) извештавање и др.

Општинска радна група ће бити одговорна за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције-вршиће мониторинг (М)и евалуације(Е).

Тим за М и Е чине представници/це стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих и ИРЛ,као и представници/це корисничких група овог Локалног плана.Радна група ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.

САДРЖАЈ:

Увод

*Уводна реч председника општине

*Одлука Скупштине општине о усвајању ЛАП

*Захвалност учесницима/цама у процесу израде ЛАП

*Резиме ЛАП

*Поглавље 1:Општи подаци о општини

*Поглавље 1:Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима

*Поглавље 3:Анализа ситуације и закључци

*Поглавље 4:Приоритетне групе

*Поглавље 5:Општи и специфични циљеви

*Поглавље 6:Активности-задачи за реализацију ЛАП

*Поглавље 7:Ресурси/буџет

*Поглавље 8:Аражмани за примену

*Поглавље 9:Праћење и оцена успешности